

Research Barriers from the Viewpoints of Staff of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2018

Ahmadreza Motealehi(Ph.D.)¹, Mohamadreza Vafaenasab(Ph.D.)², Hasan Jafari(Ph.D.)³, Masoud Safari(M.Sc.)⁴, Asghar Zare (M.Sc.)⁵, Elham Roshanian(M.Sc.)⁶

1.General Practitioner, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

2.Associate Professor of Physical Medicine and Rehabilitation, School of Medicine, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

3. Assistant Professor of Health Policy, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

4. Corresponding Author: MA in Human Resource Management, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Email: msaffari@ssu.ac.ir Tel:09132579839

5.M.Sc. of Statistics, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

6.M.Sc. of Financial Management, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Abstract

Introduction: Research activities are the main sources of new information and knowledge used by different organizations. Research is an attempt to find the best possible solutions for solving problems in different life aspects. Therefore, the present study aimed to identify the research barriers from the viewpoints of the staff of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd in 2018.

Methods: This quantitative, descriptive, analytical, and cross-sectional study was carried out among the staff working in Deputy of Management Development and University Resources selected using the census method. A researcher-made questionnaire was administered to collect data, which addressed the individual, organizational, cultural, social, economic, and demographic barriers. The questionnaire's validity was confirmed by a panel of experts and its reliability was confirmed by Cronbach alpha of 87.2. Data were analyzed using SPSS software.

Results: The participants' overall satisfaction of economic, social and cultural, organizational, and individual factors was less than the average (12.8%), more than the average (57%), moderate (21.9%), and moderate (40.7%), respectively. A significant association was observed between history of research activities and economic factors as well as between organizational status and organizational and individual factors (participants = 0.05).

Conclusion: The university should provide the researchers with spiritual appreciation, seek to eliminate economic barriers for further research, allocate more resources for research, provide an easy access to facilities for conducting research, conduct research methodology training courses within the organization tailored to the existing administrative expertise, and review the processes of presenting projects and payments.

Keywords: Research, Barriers, Staff, University of medical sciences

Conflict of interest: The authors declared that there is no Conflict interest

This Paper Should be Cited as:

Author: Ahmadreza Motealehi, Mohamadreza Vafaenasab, Hasan Jafari, Masoud Safari, Asghar Zare, Elham Roshanian. Research Barriers from the Viewpoints of Staff of Shahid Sadoughi.....Toloobehdasht Journal.2020;19(1):100-111.[Persian]

بررسی موانع پژوهش از دیدگاه کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال

۱۳۹۶

نویسندگان: احمدرضا متالهی^۱، محمدرضا وفائی نسب^۲، حسن جعفری^۳، مسعود صفاری^۴، اصغر زارع^۵، الهام روشیان^۶

۱. پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.
 ۲. دانشیار طب فیزیکی و توانبخشی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.
 ۳. استادیار سیاست گذاری سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۴. نویسنده مسئول: کارشناس ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.

تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۵۷۹۸۳۹ Email: msaffari@ssu.ac.ir

۵. کارشناس ارشد آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۶. کارشناس ارشد اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران.

چکیده

مقدمه: تولید اطلاعات و دانش جدید حاصل تلاش های پژوهشی است که مورد نیاز سازمان ها می باشد. با اینحال موانع زیادی بر سر راه تحقیق و تولید آن به محصول وجود دارد. از این رو مطالعه حاضر به بررسی موانع پژوهش از دیدگاه کارکنان حوزه معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۶ پرداخته است.

روش بررسی: مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی و مقطعی بود و به روش سرشماری بر روی کارکنان معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام گرفت (n=۸۶). ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش مشخصات دموگرافیکی و ۴۰ سوال در حیطه های موانع فردی، سازمانی، فرهنگی اجتماعی و اقتصادی بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر متخصصان و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ تایید گردید (α=۰/۸). داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های، T Test ANOVA مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج به دست آمده نشان داد که در کل رضایت از عوامل اقتصادی کمتر از حد متوسط (۱۲/۸ درصد) و رضایت از عوامل فرهنگی اجتماعی (۵۷ درصد) بیشتر از حد متوسط و رضایت از عوامل سازمانی (۲۱/۹ درصد) و فردی (۴۰/۷ درصد) در حد متوسط بود. ارتباط معنی داری بین سابقه فعالیت پژوهشی با عوامل اقتصادی و جایگاه سازمانی با عوامل سازمانی و فردی وجود داشت (P=۰/۰۵).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج دانشگاه باید برای ایجاد دلگرمی محققین از آنان قدردانی و تقدیر معنوی نماید و درصدد رفع موانع اقتصادی و تخصیص بیشتر منابع مالی برای تحقیق در حوزه های ستادی باشد و هم چنین فرصت دسترسی آسان به امکانات لازم برای انجام طرح تحقیقاتی، برگزاری دوره های آموزشی روش تحقیق در داخل سازمان متناسب با تخصص های موجود اداری را برای کارکنان فراهم نماید و فرآیندهای ارائه طرح ها و پرداخت را مورد بازبینی قرار دهد.

واژه های کلیدی: پژوهش، موانع، کارکنان، دانشگاه علوم پزشکی

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال نوزدهم

شماره اول

فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۹

شماره مسلسل: ۷۹

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۳/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۱۷

مقدمه

از آنجا که پژوهش علمی با ظهور مساله در ذهن محقق شروع می‌شود، هدف اصلی تحقیق علمی را باید معلوم کردن آن مجهول و به عبارتی حل مسئله و پاسخ یافتن برای آن دانست. سازمان‌ها به دلیل تغییرات داخلی و محیطی که برای آن‌ها پیش می‌آید با مسائل و مشکلاتی روبرو می‌شوند که نیاز به بررسی علمی در قالب پژوهش دارند سازمان‌ها برای حل مسائل موجود و بهره‌گیری از فرصت‌های پنهان و آشکارای که وجود دارد نیاز به ایده‌ها، راهکارها و طرح‌های جدید دارند. برآورده سازی این نیاز با ساز و کارهای پژوهشی امکان‌پذیر است پژوهش در سازمان می‌تواند برای شناخت بهتر شرایط، راه حل برای مسائل یا بهره‌گیری از ظرفیت‌ها، یا همه این‌ها انجام شود. از دیدگاه کرلینجر (۱۹۷۳) تحقیق عبارت است از بررسی و مطالعه منظم، کنترل شده و آزمایشی فرضیه‌های فردی درباره روابط احتمالی بین پدیده‌های طبیعی با دیدی انتقادی. پژوهش‌های کاربردی که برای آن از عناوینی مانند پژوهش خط‌مشی، پژوهش در عمل و پژوهش مفید استفاده می‌شود در پی درک مسائل اجتماعی است و می‌خواهد برای دست زدن به اقدام اصلاحی به خط‌مشی‌گذاران، رهنمودهای موثقی را ارائه دهد و هدف آن تامین دانش مورد نیازی است که بتواند فوراً برای سیاست‌گذارانی که در پی حذف یا کاهش یک مساله اجتماعی هستند، مفید واقع شود (۱). هدف غایی این پژوهش‌ها بهبود درک نسبت به مساله فراروی سازمان و مدیریت و یافتن راه‌حلی برای مساله می‌باشد (۲). سرشتی و همکاران در مطالعه‌ای موانع انجام تحقیقات از دیدگاه اساتید و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد را مورد بررسی قرار دادند در این مطالعه

توصیفی- تحلیلی مقطعی با استفاده از نظرات ۴۸۰ نفر و به کمک ابزار پرسشنامه انجام شد، نتایج نشان داد که مهم‌ترین موانع انجام پژوهش به ترتیب "عدم ایجاد انگیزه در پژوهشگران"، "کمبود وقت و مشغله زیاد"، "مقررات دست‌وپاگیر اداری"، "عدم استفاده از نتایج تحقیق" و "ناتوانی ترجمه مقالات فارسی به زبان‌های دیگر" بودند. کم‌اثرترین موانع "بی‌علاقگی به امر پژوهش"، "ناتوانی در استفاده از کامپیوتر" و "مفید نبودن پژوهش برای بیمار" بودند (۳).

بدری زاده و همکاران نیز موانع انجام پژوهش از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی لرستان را مورد بررسی قرار دادند. ابزار گردآوری داده‌ها توسط پرسشنامه‌ای چهار قسمتی بر اساس مقیاس لیکرت صورت گرفت.

بر اساس نتایج، در رابطه با موانع شخصی، در مجموع، کمبود وقت به دلیل تدریس زیاد (۳۲/۲ درصد) و مسئولیت‌های اجتماعی و اجرائی (۲۱/۴ درصد) بیشترین و عدم علاقه شخصی به امور پژوهش (۶۰/۷ درصد) و نداشتن تبحر کافی در نوشتن مقاله و تدوین پروپوزال (۵۰/۶ درصد) کمترین موانع شخصی بودند. در خصوص موانع سازمانی سختگیری در تصویب طرح‌های مورد علاقه پژوهشگر و مقررات دست و پاگیر اداری با ۴۹/۲ درصد و پروسه طولانی تصویب طرح‌های پژوهشی و کافی نبودن امتیازات پژوهشی جهت ارتقاء پژوهشگران با ۳۹/۱ درصد بیشترین مانع سازمانی و مشکلات مربوط به استخراج آماری نتایج و محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش (۳۴/۹ درصد) و اجبار در استفاده پژوهشگر از یک روش و چارچوب خاص (۲۷/۹ درصد) کمترین موانع سازمانی گزارش گردید (۴).

لذا مطالعه حاضر به بررسی موانع اجرای طرح های تحقیقاتی از دیدگاه کارکنان شاغل در حوزه معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در چهار حیطه موانع فردی، سازمانی، مالی و فرهنگی و اجتماعی پرداخته است.

روش بررسی

مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی و از نظر زمانی، مقطعی می باشد. جامعه آماری آن کارکنان شاغل در معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد بوده که به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. تعداد افراد مورد بررسی در این مطالعه برابر با ۸۶ نفر بود.

ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته مشتمل بر دو بخش اطلاعات دموگرافیکی (جنیست، وضعیت تاهل، سن، سابقه کاری، واحد سازمانی، پست سازمانی و سابقه فعالیت در مطالعات پژوهشی) و ۳۰ گویه در چهار حیطه موانع سازمانی، موانع اقتصادی، موانع فرهنگی اجتماعی و موانع فردی می باشد و بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت (از خیلی مخالف تا خیلی موافق) تنظیم شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از متخصصین مربوطه (اعضای هیات علمی، معاونین توسعه مدیریت و منابع در دوره های مختلف دانشگاه و مدیران با سابقه) و پایایی ابزار با روش آلفای کرونباخ ($\alpha = 0/8$) مورد تایید قرار گرفت.

برای تحلیل داده ها، از آماره های توصیفی فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و آزمون های آماری آنالیز واریانس و T-Test با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۲۱ انجام شد.

لازم به ذکر است که این مطالعه به تایید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد رسیده است

یافته ها

از مجموع ۸۶ شرکت کننده در طرح، اکثریت افراد مشارکت کننده مردان (۶۲/۸ درصد) و بقیه را زنان، تشکیل دادند اکثر شرکت کنندگان متاهل (۸۸/۴ درصد) بودند. میانگین سنی و انحراف معیار افراد شرکت کننده $37/08 + 6/9$ و میانگین و انحراف معیار سابقه کار ایشان $13/18 + 7/48$ می باشد.

کمترین سابقه کار یکسال و بیشترین سابقه کار ۲۹ سال و بیشترین سهم شرکت کنندگان مربوط به مدیریت مالی و بودجه (۳۰.۳٪) می باشد. تحصیلات ۵۹/۲ درصد لیسانس و پایین تر و ۴۰/۸ درصد فوق لیسانس و بالاتر می باشد. ۸۵/۵ درصد شرکت کنندگان کارشناس سازمانی و ۱۴/۵ درصد کارشناس مسئول یا مدیر می باشند ۳۶ درصد از کارکنان سابقه فعالیت پژوهشی داشته اند که ۵۱/۶ درصد بعنوان مجری و ۴۸/۴ درصد بعنوان همکار فعالیت داشته اند. ۶۶/۲ درصد از مشارکت کنندگان سابقه آموزشی در خصوص پژوهش را داشته اند که ۳۴/۷ درصد در داخل سازمان و ۶۵/۳ درصد در خارج از سازمان آموزش های مرتبط با پژوهش را گذرانده اند (جدول ۱).

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل سازمانی نشان می دهد که در کل رضایت از عوامل سازمانی در حد متوسط می باشد و ۲۹/۱ درصد رضایت خویش را از این عامل اعلام نموده اند.

بیشترین سطح رضایت مربوط به مؤثر بودن انجام طرح های تحقیقاتی در ارزیابی شغلی، مؤثر بودن وجود

استفاده از کامپیوتر و اینترنت در انجام طرح‌های تحقیقاتی و توانایی در فعالیت‌های پژوهشی می‌باشد.

کمترین سطح رضایت مربوط به زمان کافی برای انجام طرح تحقیقاتی در سازمان می‌باشد.

هم چنین میانگین سطح رضایت در عوامل مختلف مرتبط با موانع پژوهش بر حسب جایگاه سازمانی طی جدول ۲ نشان داده شده است.

نتایج به دست آمده تفاوت معنی دار در عوامل سازمانی و عوامل فردی بر حسب جایگاه سازمانی را نشان می‌دهد بطوریکه سطح رضایت کارشناسان مسئول و مدیران از سطح رضایت کارشناسان در این عوامل بالاتر است.

ولیکن سطح رضایت در عوامل فرهنگی اجتماعی و عوامل اقتصادی در دو گروه کارشناسان و کارشناسان مسئول تفاوت معنی دار را نشان نمی‌دهد.

میانگین سطح رضایت در عوامل مختلف مرتبط با موانع پژوهش بر حسب داشتن سابقه فعالیت پژوهشی طی جدول ۳ نشان داده شده است.

نتایج تفاوت معنی دار در عوامل اقتصادی را نشان می‌دهد. به طوری که افرادی که سابقه پژوهشی به عنوان همکاری پژوهشی داشته اند سطح رضایت کمتری را اعلام نمودند. در سایر عوامل تفاوت معنی دار بر حسب سابقه پژوهشی مشاهده نگردید.

مطابق جدول ۴ با توجه به ضریب همبستگی پیرسون ارتباط خطی مستقیم و معنی دار از نظر آماری در بین عوامل مرتبط با موانع پژوهش مشاهده گردید.

کمیته‌های تحقیقاتی در مدیریت‌های معاونت در معرفی و اجرای طرح تحقیقاتی و اهمیت دادن مدیر واحد در صورت انجام فعالیت پژوهشی متناسب با واحد می‌باشد.

کمترین سطح رضایت مربوط به سهولت در دسترسی به امکانات لازم برای انجام طرح تحقیقاتی توسط سازمان، برگزاری دوره‌های آموزشی روش تحقیق به صورت مقدماتی و پیشرفته برای واحد و آسان بودن مسیر تصویب و اجرای طرح تحقیقاتی می‌باشد.

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل اقتصادی نشان می‌دهد که در کل رضایت از عوامل اقتصادی کمتر از حد متوسط می‌باشد و میانگین در تمامی سؤالات کمتر از حد متوسط می‌باشد و تنها ۱۲/۸ درصد افراد در مجموع از شرایط این عامل رضایت دارند.

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل فرهنگی اجتماعی نشان می‌دهد که در کل رضایت از عوامل فرهنگی اجتماعی بیشتر از حد متوسط می‌باشد و در مجموع ۵۷ درصد افراد از این عامل رضایت دارند.

بیشترین سطح رضایت مربوط به علاقمندی به انجام پژوهش به صورت کارگروهی و انجام طرح‌های تحقیقاتی متناسب با فعالیت کاری می‌باشد. کمترین سطح رضایت مربوط به قدردانی و تقدیر معنوی در صورت انجام طرح تحقیقاتی می‌باشد.

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل فردی نشان می‌دهد که در کل رضایت از عوامل فردی در حد متوسط می‌باشد و در مجموع ۴۰/۷ درصد افراد از این عامل رضایت دارند. بیشترین سطح رضایت مربوط به مهارت کافی برای

جدول ۱: توزیع درصد فراوانی، میانه، میانگین و انحراف عوامل موثر بر پژوهش

عوامل	بسیار مخالف	مخالف	نظری ندارم	موافق	بسیار موافق	میانگین	انحراف معیار
سازمانی	۱/۲	۱۸/۶	۵۱/۲	۲۵/۶	۳/۵	۳	۳/۰۷
اقتصادی	۱۴	۲۰/۹	۵۲/۳	۵/۸	۷	۳	۲/۷۲
فرهنگی اجتماعی	۰	۸/۱	۳۴/۹	۵۰	۷	۳/۴۳	۳/۳۹
فردی	۳/۵	۱۴	۴۱/۹	۳۲/۶	۸/۱	۳/۱۶	۳/۲۴

جدول ۲: مقایسه سطح رضایت در عوامل مختلف مرتبط با موانع پژوهش بر حسب جایگاه سازمانی

سطح معناداری	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	جایگاه سازمانی	موانع پژوهشی
۰/۰۳۷	۰/۶۰۷۹۷	۲/۹۹۴۵	۶۵	کارشناس	سازمانی
	۰/۶۱۵۹۶	۳/۴۱۵۶	۱۱	کارشناس مسئول و بالاتر	
	۰/۶۲۳۰۹	۳/۰۵۵۵	۷۶	کل	
۰/۴۰۵	۰/۸۸۵۳۰	۲/۶۳۵۹	۶۵	کارشناس	اقتصادی
	۰/۹۲۲۲۳	۲/۸۷۸۸	۱۱	کارشناس مسئول و بالاتر	
	۰/۸۸۸۶۰	۲/۶۷۱۱	۷۶	کل	
۰/۳۸۴	۰/۵۸۸۰۰	۳/۳۵۸۲	۶۵	کارشناس	فرهنگی اجتماعی
	۰/۳۷۹۴۳	۳/۵۱۹۵	۱۱	کارشناس مسئول و بالاتر	
	۰/۵۶۳۴۰	۳/۳۸۱۶	۷۶	کل	
۰/۰۴۳	۰/۷۵۴۷۷	۳/۲۱۰۳	۶۵	کارشناس	فردی
	۰/۴۸۷۷۳	۳/۶۹۷۰	۱۱	کارشناس مسئول و بالاتر	
	۰/۷۳۹۹۸	۳/۲۸۰۷	۷۶	کل	

جدول ۳: مقایسه سطح رضایت در عوامل مختلف مرتبط با موانع پژوهش بر حسب سابقه فعالیت پژوهشی

سطح معناداری	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	سابقه پژوهشی	موانع پژوهشی
۰/۰۸۹	۰/۶۶۸۷۷	۳/۲۹۰۲	۱۶	بلی : به عنوان مجری	سازمانی
	۰/۵۸۳۳۴	۲/۸۱۹۰	۱۵	بلی : به عنوان همکار	
	۰/۵۶۵۸۵	۳/۰۸۵۷	۵۵	خیر	
	۰/۵۹۸۹۴	۳/۰۷۷۲	۸۶	مجموع	
۰/۰۱۴	۱/۱۲۷۹۳	۲/۵۴۱۷	۱۶	بلی : به عنوان مجری	اقتصادی
	۰/۵۵۸۷۲	۲/۲۲۲۲	۱۵	بلی : به عنوان همکار	
	۰/۸۰۶۹۱	۲/۹۱۵۲	۵۵	خیر	
	۰/۸۷۴۰۱	۲/۷۲۴۸	۸۶	مجموع	
۰/۳۱۵	۰/۶۲۵۳۶	۳/۵۲۶۸	۱۶	بلی : به عنوان مجری	فرهنگی اجتماعی
	۰/۳۹۶۰۴	۳/۲۲۸۶	۱۵	بلی : به عنوان همکار	
	۰/۵۵۷۶۵	۳/۴۰۷۸	۵۵	خیر	
	۰/۵۴۸۳۲	۳/۳۹۸۷	۸۶	مجموع	
۰/۵۸۳	۰/۷۷۶۹۸	۳/۴۱۶۷	۱۶	بلی : به عنوان مجری	فردی
	۰/۷۱۲۷۰	۳/۱۶۶۷	۱۵	بلی : به عنوان همکار	
	۰/۷۳۴۹۷	۳/۲۲۱۲	۵۵	خیر	
	۰/۷۳۵۰۹	۳/۲۴۸۱	۸۶	مجموع	

جدول ۴: ارتباط بین میزان رضایت در عوامل مرتبط با موانع پژوهش

فردی	فرهنگی اجتماعی	اقتصادی	سازمانی	موانع پژوهشی
۰/۶۲۵**	۰/۶۱۷**	۰/۵۹۴**	۱	ضریب همبستگی
کمتر از ۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۰۱	-	p
۰/۳۶۰**	۰/۴۶۳**	۱	۰/۵۹۴**	ضریب همبستگی
۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۰۱	-	کمتر از ۰/۰۰۱	p
۰/۵۱۶**	۱	۰/۴۶۳**	۰/۶۱۷**	ضریب همبستگی
کمتر از ۰/۰۰۱	-	کمتر از ۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۰۱	p
۱	۰/۵۱۶**	۰/۳۶۰**	۰/۶۲۵**	ضریب همبستگی
-	کمتر از ۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۰۱	p

Pearson Correlation

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد ۳۶ درصد از کارکنان سابقه فعالیت پژوهشی داشته اند که ۵۱/۶ درصد بعنوان مجری و ۴۸/۴ درصد بعنوان همکار فعالیت داشته اند.

در طرح صفری ۲۲/۴ درصد از مشارکت کنندگان دارای فعالیت پژوهشی بودند. (۵) و در مطالعات طاهری (۶)، مظلومی (۷) و نیک روز (۸) به ترتیب تنها ۶۹، ۴۰ و ۳۴ درصد دانشجویان و در طرح سرشتی (۳) ۵۰ درصد از اساتید و کارکنان سابقه انجام فعالیت های پژوهشی را داشته اند از طرفی غفارزاده (۹) و علمداری (۱۰) گزارش کردند بیش از ۸۰ درصد از اعضای هیات علمی دانشگاه ها سابقه کار تحقیقاتی را داشته اند. در مطالعه حاضر ۶۶/۲ درصد از مشارکت کنندگان در مطالعه سابقه آموزش در خصوص پژوهش را داشته اند که ۳۴/۷ درصد در داخل سازمان و ۶۵/۳ درصد در خارج از سازمان آموزش های مرتبط با پژوهش را گذرانده اند. مطالعه ای جوادیان (۱۱) و طاهری (۶) نشان داد تنها ۴۷ درصد دانشجویان سابقه شرکت در کلاس های روش تحقیق را داشته اند.

نتایج تحقیق در موانع پژوهشی در حیطه عوامل سازمانی نشان می دهد که در کل رضایت از عوامل سازمانی در حد متوسط می باشد و بیشترین سطح رضایت مربوط به مؤثر بودن انجام طرح های تحقیقاتی در ارزیابی شغلی، مؤثر بودن وجود کمیته های تحقیقاتی در مدیریت های معاونت در معرفی و اجرای طرح تحقیقاتی و اهمیت دادن مدیر واحد در صورت انجام فعالیت پژوهشی متناسب با واحد می باشد.

از کمترین سطوح رضایت مربوط به سهولت در دسترسی به امکانات لازم برای انجام طرح تحقیقاتی توسط سازمان می باشد

که با مطالعات حسینی شاوون (۱۲)، جنیفر (۱۳)، غفارزاده (۹) و علمداری (۱۰) همسو است.

از دیگر عوامل سازمانی که کمترین سطح رضایت را داشتند عدم برگزاری دوره های آموزشی روش تحقیق به صورت مقدماتی و پیشرفته برای واحد و آسان نبودن مسیر تصویب و اجرای طرح تحقیقاتی می باشد.

مطالعه صفری نشان داد که مهم ترین موانع دانشجویان در حیطه سازمانی، عدم دسترسی به منابع کسب اطلاعات و کمبود امکانات و تجهیزات در انجام پژوهش می باشد و ۷۵/۹ درصد از افراد کارگاه آموزشی روش تحقیق را نگذرانده اند و حدود ۸۵ درصد از افراد دارای پروپزال ارسالی به مراکز پژوهشی دانشگاه جهت تصویب، این فرآیند را طولانی عنوان کرده اند (۵). تحقیقات نیک روز نشان داد در دسترس نبودن و ضعیف بودن نیروهای مشاوره ای، کمبود امکانات و تجهیزات و عدم ایجاد انگیزه از طرف مسئولین و اساتید بیشترین موارد موانع موجود در حیطه موانع سازمانی را تشکیل می دهند (۸). یافته های بدست آمده از مطالعه طاهری بیانگر آن است که بیشترین موانع از نظر دانشجویان موانع سازمانی بوده است که یکی از این موانع را طولانی بودن مراحل تصویب طرح های پژوهشی بیان می نماید (۶). مطالعه مظلومی هم یکی از موانع سازمانی را طولانی بودن مراحل تصویب طرح های پژوهشی عنوان می کند (۱۴).

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل اقتصادی نشان می دهد که در کل رضایت از عوامل اقتصادی کمتر از حد متوسط می باشد و میانگین در تمامی سؤالات کمتر از حد متوسط می باشد و تنها ۱۲/۸ درصد افراد در مجموع از شرایط این عامل رضایت دارند. مطالعه حسینی شاوون نشان داد که موانع

تحقیق به شمار می‌رود اکثریت اعضای هیات علمی با مرتبه استادیاری معتقد بودند که مسئولین و مدیران به نتایج تحقیقات کاربردی توجه نمی‌کنند و اکثریت اعضای هیات علمی با مرتبه مربی معتقد بود که انگیزه قوی و مناسبی برای امر پژوهش وجود ندارد (۱۸).

نتایج مطالعات حسینی شاوون نشان داد بیشترین موانع اجتماعی فرهنگی موثر بر فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی مربوط به کمبود تبلیغات مناسب برای توسعه فرهنگ پژوهش با ۹۴ درصد و کم بها دادن به فعالیت‌های پژوهشی با ۸۸ درصد بوده است (۱۲). مطالعه صفدری نشان داد عدم به کارگیری نتایج حاصل از پژوهش‌ها در جامعه مهم ترین عامل بازدارنده مدیریتی سازمانی می‌باشد (۱۶). نتایج تحقیق نشان داد در صورت انجام طرح تحقیقاتی مناسب جامعه به نتایج آن اعتماد می‌نماید که این موضوع با نتایج طرح تحقیقاتی حسینی شاوون مطابق نمی‌باشد (۱۵).

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل فردی نشان می‌دهد که در کل رضایت از عوامل فردی در حد متوسط می‌باشد و در مجموع ۴۰/۷ درصد افراد از این عامل رضایت دارند. مطالعه طاهری نشان داد چهار مانع عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری، ناتوانی در آنالیز داده‌ها، ناتوانی در تفسیر داده و کمبود وقت و مشغله زیاد به ترتیب از مهم ترین موانع شخصی بر اساس امتیاز دانشجویان می‌باشند (۶).

صفدری نشان داد که نبود فراغت خاطر روحی و روانی به علت وجود تنش‌ها و مشکلات خارج از دانشگاه بیشترین تاثیر و بی‌علاقگی نسبت به امر پژوهش، کمترین تاثیر را دارند و یکی از موانع علمی را عدم تسلط کافی به روش‌های تحقیق

اقتصادی بیش از سطح متوسط در انجام پژوهش توسط اعضای هیات علمی موثر بوده و بیشترین موانع اقتصادی موثر مربوط به ضعف در قدردانی مادی قابل توجه از اعضای هیات علمی با ۸۴/۶۷ درصد است (۱۲).

وحدتی در مطالعه خود بر اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد نشان داد موانع مالی با ۶۷/۵ درصد چهارمین مانع پژوهش‌های آموزشی محاسبه شده است (۱۵). صفدری و همکاران گزارش کردند در رابطه با موانع مالی، پایین بودن میزان درآمد حاصل از فعالیت‌های تحقیقاتی، نسبت به درآمدهای خارج از دانشگاه با میانگین نمره ۴/۷۱ بیشترین تاثیر و بودجه ناکافی در دانشگاه برای کارهای علمی تحقیقاتی با میانگین نمره ۳/۲۸ کمترین تاثیر را دارند (۱۶). مطالعه طاهری که درآمد را جزو عوامل سازمانی مورد بررسی قرارداد است یکی از موانع سازمانی را عدم درآمد کافی از محل پژوهش نسبت به سایر فعالیت‌ها می‌داند (۶).

توزیع فراوانی موانع پژوهشی در حیطه عوامل فرهنگی اجتماعی نشان می‌دهد که در کل رضایت از عوامل فرهنگی اجتماعی بیشتر از حد متوسط می‌باشد و نتایج تحقیق درخصوص کارگروهی نشان داد که نمره رضایت این شاخص بیش از متوسط می‌باشد. نتایج تحقیق نقی زاده باقی نشان داد که در بررسی درون حیطه‌ها به ترتیب مهمترین مشکلات و موانع پژوهشی از نظر اعضای هیات علمی شامل مقوله‌های ضعف کار گروهی در دانشگاه، حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیات علمی و عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی در دانشگاه می‌باشد (۱۷). نتایج مطالعه فرمانبر نشان داد که عوامل سازمانی اداری از دیدگاه اعضای هیات علمی مهمترین موانع

تخصصی معاونت، توسط شورای پژوهشی دانشگاه صادر گردد و مشوق های لازم برای مدیران و کارکنان ستاد علاوه بر مشوق های کنونی در نظر گرفته شود.

در ضمن فرآیند تصویب و اجرای طرح تحقیقاتی می بایست توسط واحدهای ذینفع بازبینی گردد و هم چنین تهیه راهنمای گام به گام هر مرحله از فرآیند می تواند در ارائه طرح ها مفید باشد و با توجه به درآمد ناکافی طرح های تحقیقاتی و امکان وجود فعالیت های جایگزینی برای کارکنان، پیشنهاد می گردد که معاونت تحقیقات و فناوری با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و منابع دانشگاه ملاک های پرداخت به طرح های تحقیقاتی برای کارکنان را مورد بازبینی قرار دهد.

وجود مشغله های زندگی در مردان و افراد متأهل نیاز به ارائه پاداش های قوی تر برای انگیزش در ارائه طرح های تحقیقاتی دارند. جوان بودن کارکنان حوزه معاونت پتانسیل خوبی را برای تغییر فراهم می نماید که نیاز به فرهنگ سازی و آموزش دارد. با توجه به نتایج طرح تقدیر معنوی کارکنان تهیه شده توسط معاونت تحقیقات و فناوری نتوانسته رضایت کارکنان را فراهم نماید که می بایست مورد بازبینی قرار گیرد.

در خصوص عوامل فردی، با توجه به نظر کارکنان حوزه معاونت در خصوص کمبود زمان کافی برای ارائه طرح های تحقیقاتی پیشنهاد می گردد طرح تحقیقاتی برای شناسایی دلایل اتلاف وقت کارکنان در حوزه معاونت تهیه و اجرا گردد.

در خصوص رضایت بیشتر مدیران پایه از عوامل سازمانی و فردی نیاز به بررسی دیدگاه کارکنان حوزه معاونت در خصوص این عوامل و ایجاد دید مثبت تر وجود دارد با توجه به اینکه افرادی که در طرح های پژوهشی همکاری دارند از مزایای کمتری

می داند (۱۶). مطالعه هامس در خصوص موانع تحقیق در رادیولوژی نشان داد که مهم ترین عوامل گزارش شده محدود کننده تحقیق، محدودیت زمانی می باشد (۱۹).

مطالعه مظلومی بر روی دانشجویان نشان داد که عدم آشنایی کافی با اصول و روش های آماری، ناتوانی در تفسیر داده ها، ناتوانی در آنالیز داده ها، عدم توانایی در جستجوی پایگاه های اطلاعاتی و اینترنت و ناتوانی در تدوین پروپزال بیشترین امتیاز را کسب کردند (۱۴).

بیشترین سطح رضایت مربوط به مهارت کافی برای استفاده از کامپیوتر و اینترنت در انجام طرح های تحقیقاتی و توانایی در فعالیت های پژوهشی می باشد. کمترین سطح رضایت مربوط به زمان کافی برای انجام طرح تحقیقاتی در سازمان می باشد. در مطالعه سرشتی، عدم ایجاد انگیزه در پژوهشگران، کمبود وقت و مشغله زیاد و مقررات دست و پاگیر اداری از مهمترین موانع انجام تحقیق بوده است (۳).

در پژوهش حسینی شاوون، موانع فردی در بین مجموعه موانع مورد بررسی، کمترین تاثیر را بر انجام فعالیت های تحقیقاتی طبق نظر اعضای هیئت علمی دانشگاه دارد (۱۲).

تعیین مشاور بمنظور هدایت و راهنمایی کارکنان در ارائه طرح های تحقیقاتی متناسب با حوزه تخصصی به ازای ارائه طرح و همچنین ارائه آموزش های کاربردی تر و بومی شده بوسیله اساتید پژوهشی در حوزه های تخصصی مالی و اداری برای کارکنان با توجه به اینکه بیش از نیمی از مشارکت کنندگان آموزش های روش تحقیق را در خارج سازمان گذرانده اند می تواند فرآیند ارائه تحقیق را بهبود بخشد در ضمن پیشنهاد می گردد مجوز ایجاد زیر کمیته های تحقیقاتی در واحدهای

تشکر و قدر دانی

نویسندگان از اساتید و مدیران دانشگاه که با نظرات خود در اجرای این مطالعه ما را یاری نمودند و تمامی کارشناسان معاونت توسعه و مدیریت منابع دانشگاه که در تکمیل پرسش نامه‌ها کمال حوصله و دقت را به کار بسته اند تا حاصل کار مفید واقع شود صمیمانه تشکر می کنند.

برخوردارند و کار بیشتری توسط آنان انجام می شود و امتیازهای طرح های تحقیقاتی برای مدیران بیشتر مثمر ثمر می باشد باید برای کارشناسان همکاری کننده مزایای ویژه تری توسط شورای پژوهشی دانشگاه لحاظ گردد.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می دارند که هیچ گونه تضاد منافی در این مقاله وجود ندارد.

References

- 1-Miller DC, Salkind Nj. Handbook of Research Design and Social Measurement. editor: sage. 2002;6.
- 2-Saunders. MNK, Lewis P, Thornhill A. Research Methods for Business Students. london: prentice hall; 2000.
- 3-Sereshti M, Kazemian A, Daris F. Research barriers from the viewpoint of faculty members and employees of Shahrekord University of Medical Sciences. Iranian Journal of Educational Strategies. 2010;3(2):51-7. [Persian]
- 4- Badrizadeh A, Gholami Y, Birjandi M, Beiranvand G, Mahooti F. Barriers to research from viewpoint of faculty members of Lorestan university of medical sciences. scientific magazine yafte.2009;11(3):93-100. [Persian]
- 5-SafariMoradabadi A, Ramezankhani A, Aghamolaei T, Hosseini M, Dadipoor S. Students Viewpoint about Barriers to doing research in Hormozgan University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2017;9(3):1-9. [Persian]
- 6-Taheri SS, Nazemisalman B, Faghihzadeh S, Rahbar J, Asgharnejad B. Journal of Medical Education Development. 2018;10(28):65-77.[Persian]
- 7-Mazloomymahmodabad S, Hosseini S, AbbasiShuvazi M, Mirzaei A, Rezaei F. A Survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences Students' Opinions about Research Barriers during University Training. Zanjan. 2013;6(10):62-70. [Persian]
- 8-Nikrouz L, Roozitalab m, RayeganShirazi A, Naghizadeh M, Taghavi F. Student Research Projects Inhibiting Factors from the Students Perspective. fasa. 2012;6:313-19. [Persian]

- 9-MiriGhaffarzadeh S, Nazari H, Motazakker M. Obstacles to research activities: a survey of faculty member's view at urmia university of medical sciences in 2010. *J Urmia Nurs Midwifery Fac.* 2013;10(6).[Persian]
- 10-Alamdari A, Afshoon E. The View Point of Faculty Members on Research Barriers at Yasuj Universities. *Rmaghane-danesh.* 2003;2(2):27-34. [Persian]
- 11- javadian Y. Medical students attitudes towards the importance of research. *J Qazvin Univ Med Sci.* 2002;6(2):64-7. [Persian]
- 12-Shavoun AH, Jahed H. The Viewpoint of Faculty Members on Research Obstacles at Tabriz University. *Science & Technology Policy.* 2012;4(4):49-64. [Persian]
- 13-JS C. How to promote or implement evidencedbased practice in clinical setting. *Home Health Care Manag Prac.* 2005;17(4):269-72.
- 14- Mazlomy Mahmoodabad SS, Asadian A, Sotodeh A. Research Barriers from the Boy Students' Viewpoint of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. *Development Strategies in Medical Education.* 2017;4(2):39-49. [Persian]
- 15-Vahdati M, MazloomyMahmood Abad SS, Salimi T, Eghbal A. A survey on educational research barriers in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2014. *The Journal of Medical Education and Development.* 2014;9(2):23-40. [Persian]
- 16- Safdari R, Ghazisaeidi M, Ehtesham H, Robiaty M, Ziaee N. Barriers to Research in Medical Sciences from the Viewpoints of Faculty Members of Birjand University of Medical Sciences in 2012. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences.* 2016;15(6):515-26. [Persian]
- 17- Naghizadeh Baghi A, Khanbabazadeh Ghadim M, Samari E. Survey of Barriers and Research Problems from the Viewpoint of Faculty Members of Ardabil University of Medical Sciences. *Journal of Ardabil University of Medical Sciences.* 2015;15(3):255-64. [Persian]
- 18-Farmanbar R, Asgari F. Study of Constraining Factors of Research from the Viewpoint of Faculty Members in Guilan University of Medical Sciences. *Journal of Guilan University of Medical Sciences.* 2005;14(54):84-91. [Persian]
- 19- Hames K, Patlas M, Duszak R. Barriers to Resident Research in Radiology: A Canadian Perspective. *Canadian Association of Radiologists Journal.* 2018.